

Contractual Liability for the Deed of Another Person – A New Consolidation Instrument for the Old Pacta Sunt Servanda

Nora Andreea DAGHIE¹

Abstract: Law no. 287/2009 on the Civil Code regulates for the first time, in addition to the debtor's personal liability for non-performance of own obligations, the liability for the deed of third parties, which the debtor has involved in the performance of obligations. Thus, according to Art. 1519 of the Civil Code, unless the parties agree otherwise, the debtor is liable for any damage caused because of the fault of the person they use for the performance of contractual obligations. The basis for this liability with principle value in contractual matters lies, first of all, in the binding nature of the contract. It involves a concerted approach of several contracts, which cannot derogate from the pacta sunt servanda principle and which also disregard the limits imposed by the principle of relativity of contract effects, without being an exception to this principle, given that, by the conclusion of subsequent contracts, the old pacta sunt servanda is reiterated. Since debtors are liable for their substitutes, namely for all those they introduced in the performance of the contract, it results that the basis for this liability must be sought and found not only in the pacta sunt servanda principle, but also in the security that is normally due to the contractual creditor by the debtor who makes a third-party act in their place. The legal independence of the main debtor as regards the manner of performance of contractual obligations, personally or by entrusting their performance to third parties, at the debtor's own risk, may not derogate from the pacta sunt servanda principle, since this would recognize to the debtor even the possibility to evade the contractual liability when resorting to the performance of the contract through the so-called auxiliaries.

Keywords: contract, pacta sunt servanda principle, entrusting the performance of obligations, damage, liability for the deed of another

1. Preliminarii

Articolul 1270 alin. (1) C. civ. consacră principiul forței obligatorii a contractelor astfel: „contractul valabil încheiat are putere de lege între părțile contractante”.

¹ Conf. univ. dr., Facultatea de Științe Juridice, Sociale și Politice, Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați, România, membru al Centrului de Cercetări Juridice, Administrative, Sociale și Politice. Acest articol a fost prezentat la Conferința Internațională "Exploration, Education and Progress in the Third Millennium", care s-a desfășurat în Galați, 3 mai 2018. E-mail: nora.daghie@ugal.ro.

Exprimat și prin adagiul *pacta sunt servanda*, principiul forței obligatorii este aceea regulă de drept potrivit căreia contractul legal încheiat se impune părților întocmai ca legea¹. Cu alte cuvinte, executarea contractului civil este obligatorie pentru părți, iar nu facultativă.

Semnificația principiului forței obligatorii este că părțile trebuie să procedeze la executarea contractului, respectând întocmai clauzele acestuia². În literatura juridică recentă³, obligația părților de a executa contractul este cunoscută și sub denumirea de regula conformității executării. Debitorul trebuie să își execute obligațiile în condițiile stipulate prin acordul părților și la termenele convenite. În caz de neexecutare, creditorul este îndreptățit să recurgă la mijloacele pe care legea i le pune la dispoziție, în vederea obținerii executării.

Existența principiului forței obligatorii a contractului civil este justificată, pe de o parte, de necesitatea asigurării stabilității și siguranței raporturilor juridice generate de contractele civile, iar, pe de altă parte, de imperativul moral al respectării cuvântului dat⁴, moștenire lăsată de gândirea medievală prin vocea Sf. Toma din Aquino care afirma că „În numele fidelității trebuie să facem ceea ce am promis” sau „În temeiul onestității în toate promisiunile sale un om este legat față de un alt om”⁵.

¹ Textul art. 1270 alin. (1) C. civ. resuscită formula clasică de la art. 969 alin. (1) C. civ. de la 1864 („convențiile legal făcute au putere de lege între părțile contractante”), preluată, la rândul ei, de la art. 1134 alin. 1 C. civ. francez (*Les conventions légalement formées tiennent lieu de loi à ceux qui les ont faites*). Este unul dintre textele cel mai frecvent invocate din întregul drept civil, despre care s-a afirmat că reprezintă „consacrarea cea mai netă a autonomiei de voință pentru că plasează acordul particularilor pe același plan cu ordinul care emană de la autoritatea publică” – J. Flour, J.-L. Aubert, E. Savaux, *Droit civil. Les obligations. 1. L'acte juridique*, 14-e édition, Dalloz, 2010, p. 85 apud S. Neculaescu, *Considerații critice în legătură cu fundamentul contractului, în lumina Codului civil actual și a doctrinei europene moderne*, în *Dreptul* nr. 12/2015, p. 48.

² C. Juguștru, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 44.

³ I.-F. Popa, *Principiul forței obligatorii a contractului*, în „Curs de drept civil. Obligațiile”, de L. Pop, I.-F. Popa, S.I. Vidu, Ed. Universul Juridic, București, 2015, pp. 115-117.

⁴ G. Boroș, L. Stănculescu, *Instituții de drept civil în reglementarea Noului Cod civil*, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 148.

⁵ Valoarea morală a respectării cuvântului dat proprie abordării continentale a contractului și pe care se sprijină principiul *pacta sunt servanda* este depășită, chiar ignorată în dreptul englez dominat de un anumit materialism economic, focalizat pe ideea de *bargain*, de bună afacere. Este motivul pentru care se afirmă că morala este străină apariției noțiunii de contract în Anglia unde s-a dezvoltat o concepție a contractului gravitând în jurul ideii de eficiență și reușită economică. Alimentând clasică rivalitate franco-engleză și pe terenul polemicilor juridice, referindu-se la beneficiarul unei simple promisiuni aflat în fața judecătorului pentru a-i repara nedreptatea făcută prin nerespectarea de către cealaltă parte a angajamentului asumat, R. David imaginează o formulare plastică a răspunsului pe care doar judecătorul din *common law* l-ar putea da: „Allez peut être voir le prêtre c'est son

Neîndeplinirea obligațiilor asumate voluntar reprezintă o cauză tipică și unică de angajare a răspunderii contractuale. Efectul specific al acestei răspunderi este generarea unei obligații pecuniare ce îmbracă forma daunelor-interese, pe care debitorul le datorează creditorului cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin neexecutarea contractului.

Articolul 1350 C. civ. debutează cu instituirea regulii generale privind obligativitatea executării obligațiilor contractuale: „orice persoană trebuie să își execute obligațiile pe care le-a contractat”. Aceste prevederi se coroborează cu dispozițiile art. 1270 C. civ. privind forța obligatorie a contractului, potrivit cărora: „contractul valabil încheiat are putere de lege între părțile contractante”. Asemănat cu legea sub aspectul forței obligatorii, contractul este rezultatul voinței liber exprimate a părților și, prin urmare, toate obligațiile asumate de părți trebuie executate cu bună-credință.

„Instituirea prin noua reglementare a acestei obligații civile de maximă generalitate reprezintă un aspect novator dacă avem în vedere expansiunea cantitativă, dar și calitativă a contractului din ultimele decenii în viața economico-socială, fiind recunoscut ca un principal factor de dinamizare și armonizare a relațiilor sociale spre progres”¹.

Codul civil prevede în alin. (2) al art. 1350 că, în cazul în care, fără justificare, debitorul nu își îndeplinește îndatoririle pe care le-a contractat, „este răspunzător de prejudiciul cauzat celeilalte părți și este obligat să repare acest prejudiciu, în condițiile legii”.

De asemenea, cu referire la obligații în general, indiferent de izvorul lor, deci și la obligațiile asumate prin contract, art. 1516 alin. (1) C. civ. afirmă dreptul creditorului „la îndeplinirea integrală, exactă și la timp a obligațiilor”, iar art. 1530 C. civ. prevede dreptul creditorului „la daune-interese pentru repararea prejudiciului pe care debitorul i l-a cauzat și care este consecința directă și necesară a neexecutării fără justificare sau, după caz, culpabile a obligației”².

domaine, mais moi je ne peux faire rien pour vous” – R. Cabrillac, *Droit européen comparé des contrats*, L.G.D.J., Paris, 2012, *apud* G. Orga-Dumitriu, *Dreptul european al contractelor*, Ed. C.H. Beck, București, 2013, p. 65.

¹ L.R. Boilă, *Comentariu la art. 1350 C. civ.*, în lucrarea colectivă *Noul Cod civil. Comentariu pe articole*, Fl.A. Baiaș, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei (coordonatori), ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2014, p. 1488.

² Întâietatea funcției reparatorii în dreptul nostru este subliniată de o foarte consistentă jurisprudență, care refuză acordarea de daune-interese în ipoteza în care există neexecutare fără să existe prejudiciu. În plus, art. 1537 C. civ. întărește și el acest punct de vedere, arătând că nu este suficientă proba neexecutării pentru acordarea de daune-interese, fiind

Așadar, neexecutarea de bunăvoie a obligațiilor contractuale de către debitor conferă dreptul creditorului de a apela la executarea silită în natură și la alte mijloace juridice legale pentru a obține îndeplinirea obligației asumate sau pentru a-l constrânge pe debitor să execute. Uneori este cu neputință repararea în natură a prejudiciului. De pildă, executarea silită în natură nu poate fi obținută prin constrângerea debitorului sau executarea în natură a devenit imposibilă (prin conduita sa, debitorul a determinat pieirea bunului nefungibil, care trebuia remis creditorului). Atunci când timpul este un element esențial, nu excludem nici posibilitatea dezinteresului creditorului pentru repararea în natură a prejudiciului¹. Ipotezele analizate îndreptățesc creditorul, care probează un prejudiciu, să pretindă repararea prin plata unui echivalent bănesc.

Legea nr. 287/2009 privind Codul civil reglementează pentru prima dată, în cuprinsul art. 1519, pe lângă răspunderea personală a debitorului pentru neîndeplinirea propriilor obligații, și răspunderea pentru fapta terților, pe care debitorul i-a implicat în executarea obligațiilor. Acest tip de răspundere contractuală se poate angaja doar dacă debitorul nu execută el personal obligațiile, ci „se folosește pentru executarea obligațiilor contractuale” de o altă persoană. Dauna este produsă unui contractant prin neîndeplinirea unei obligații la care era ținut debitorul său, care și-a substituit însă o altă persoană în executarea acestei obligații. Contractul de subantrepriză exemplifică poate cel mai bine situația: în raporturile cu beneficiarul lucrării (creditorul), antreprenorul (debitorul) „răspunde pentru fapta subantreprenorului la fel ca pentru propria sa faptă” [art. 1852 alin. (2) C. civ.]. Subantreprenorul ar fi terțul, după termenii legii, adică persoana străină de contractul inițial de antrepriză².

Sub imperiul Codului civil de la 1864 nu a existat o dispoziție generală distinctă, cu caracter autonom, care să consacre răspunderea debitorului contractual pentru fapta persoanelor pe care și le substituie sau le asociază la executarea obligațiilor asumate contractual. Au existat însă dispoziții cu caracter particular, circumscrise exclusiv situațiilor juridice referitoare la grupurile de contracte calificate de doctrină ca fiind excepții de la principiul răspunderii pentru fapta proprie³.

cerută și dovada prejudiciului. A se vedea I.-F. Popa, *Coordonatele răspunderii contractuale. Partea I – fundamentele răspunderii contractuale*, în RRDP nr. 5/2015, p. 154.

¹ G. Boroi, L. Stănculescu, *op. cit.*, p. 187.

² P. Vasilescu, *Drept civil. Obligații*, ed. a 2-a revizuită, Ed. Hamangiu, București, 2017, p. 551.

³ I. Deleanu, *Grupurile de contracte și principiul relativității efectelor contractului. Răspunderea contractuală pentru fapta altuia*, în *Dreptul* nr. 3/2002, pp. 10-17.

2. Răspunderea debitorului contractual pentru fapta unui terț în câteva dintre legislațiile străine

În legislația altor țări europene, există în mod tradițional reglementări care definesc în termeni generali răspunderea debitorului contractual pentru fapta unui terț¹. Astfel, Codul civil german (BGB), în art. 278, prevede că „debitorul trebuie să răspundă de culpa reprezentantului său legal și de cea a persoanelor pe care le folosește pentru executarea angajamentului său, în aceeași măsură în care este ținut pentru culpa sa personală”. În mod asemănător, art. 101 din Codul federal elvețian al obligațiilor dispune: „Acela care, în aceeași manieră lăcită, încredințează auxiliarilor care sunt în menaj cu el sau lucrătorilor să execute o obligație ori să exercite un drept derivat dintr-o obligație, este răspunzător față de cealaltă parte de prejudiciul cauzat în îndeplinirea muncii lor. O convenție prealabilă poate să excludă în tot sau în parte răspunderea ce derivă din faptele auxiliarilor”.

Această problemă a fost amplu discutată și în dreptul francez, întrucât nici Codul civil francez nu cuprinde dispoziții generale în textele care reglementează răspunderea contractuală cu privire la posibilitatea răspunderii debitorului contractual pentru fapta altuia. Ea a fost abordată pentru prima dată într-un studiu de drept comparat având ca temă de analiză dispozițiile în materie ale unor coduri civile din alte țări. Ca urmare a publicării acestui articol, câțiva autori s-au pronunțat în favoarea recunoașterii unui principiu general și autonom de răspundere contractuală pentru fapta persoanelor cărora debitorul le-a încredințat executarea obligațiilor sale contractuale. Soluția a fost însă multă vreme contestată. Din analiza lucrărilor apărute în această materie, în doctrina juridică franceză, se poate totuși constata că existența autonomă a unei răspunderi contractuale pentru fapta altuia este tot mai recunoscută, găsindu-și consacrarea și în numeroase soluții ale jurisprudenței². Astfel, debitorul trebuie să repare neexecutarea obligației sale contractuale atunci când ea este datorată faptei prepusului său sau a sub-contractantului său ori pentru terțul complice. Neexistând reglementare legală, autorii fundamentează regula pe dreptul comun: fapta prepusului sau a sub-contractantului nu ar constitui o forță majoră care să-l exonereze pe debitor care este deci personal ținut; printr-o culpă a debitorului, vinovat că a ales prost sau a supravegheat prost prepusul sau subcontractantul; printr-o

¹ L. Pop, *Răspunderea contractuală pentru fapta altuia*, în *Dreptul* nr. 11/2003, p. 66.

² *Ibidem*, p. 67.

reprezentare în acțiune sau prin interdicția cesiunii de datorie fără acordul creditorului¹.

3. Fundamentul răspunderii contractuale pentru fapta altuia

Fundamentul acestei răspunderi implică o abordare conjugată a mai multor contracte, care nu pot face excepție de la principiul *pacta sunt servanda* și care înfrâng limitele impuse de principiul relativității efectelor convențiilor, fără să se constituie într-o excepție de la acest principiu, deoarece prin încheierea contractului secund se reiterează principiul *pacta sunt servanda*².

Așadar, justificarea acestei răspunderi cu valoare de principiu în materie contractuală se află, în primul rând, în forța obligatorie a contractului. O soluție contrară ar fi inadmisibilă, deoarece s-ar recunoaște debitorului dreptul de a eluda răspunderea sa contractuală în toate acele cazuri când recurge la executarea contractului prin terțe persoane. În actuala societate, nesiguranța executării contractelor ar afecta semnificativ dezvoltarea economică, cu atât mai mult cu cât majoritatea întreprinzătorilor încredințează executarea obligațiilor contractuale prepușilor, auxiliarilor sau subcontractanților³. De altfel, în dreptul privat securitatea juridică joacă un rol dintre cele mai însemnate, fiind ideea directoare a tuturor instituțiilor juridice fundamentale.

Așadar, principiul de la care trebuie să pornim atunci când analizăm fundamentul răspunderii contractuale pentru fapta altuia trebuie să fie acela potrivit căruia debitorul nu poate implica, prin manifestarea sa unilaterală de voință, o altă persoană în executarea obligației sale contractuale, adică nu poate să eludeze propria sa răspundere, să o reducă sau să o modifice⁴.

Terțul debitor din contractul accesoriu nu este parte a primului contract, ci doar a normei private pe care convenția principală a generat-o, aceasta deoarece norma privată generată de primul contract are vocația de a se putea aplica și altor persoane decât părților. Voința terțului, care, prin obligația asumată, aderă total sau parțial la contractul principal, justifică

¹ A se vedea Ph. Malaurie, L. Aynès, P. Stoffel-Munck, *Drept civil. Obligațiile*, traducere din limba franceză de D. Dănișor, Ed. Wolters Kluwer, București, 2009, p. 581.

² M.-L. Belu Magdo, *Răspunderea civilă contractuală în noul Cod civil*, Ed. Hamangiu, București, 2017, p. 367.

³ L. Pop, *Tratat de drept civil. Obligațiile*, vol. II – *Contractul*, Ed. Universul Juridic, București, 2009, p. 70.

⁴ D.-E. Sîngeorzan, *Răspunderea contractuală în materie civilă și comercială*, Ed. Hamangiu, București, 2009, p. 173.

extinderea conținutului obligațional față de acest „nou venit” în cercul efectelor obligatorii, la a cărui formare și fizionomie inițială nu a participat¹.

De asemenea, trebuie să se admită ca debitorul să răspundă pentru înlocuitorii săi, adică pentru toți cei pe care i-a introdus în executarea contractului, iar aceasta rezultă din faptul că s-a angajat el însuși și că trebuie să-și respecte angajamentele și să se comporte ca și cum afacerea ar fi a sa. De aici rezultă că fundamentul acestei răspunderi trebuie căutat și găsit nu numai în principiul *pacta sunt servanda*, ci și în garanția datorată în mod normal creditorului contractual, de către debitorul care face să acționeze în locul său o terță persoană. De exemplu, calea ferată răspunde pentru „greșelile și abuzurile comise de agenții aflați în serviciul ei”, precum și pentru cele ale altor persoane. Cărașul este garantul intereselor victimei, constând în posibilitatea de a obține repararea promptă și integrală a prejudiciului nepatrimonial. Călătorul – victimă este pus astfel la adăpost de pericolul unei eventuale insolvențe a persoanelor de care răspunde cărașul. De altfel, responsabilitatea contractuală pentru altul este instituită în sarcina transportatorilor și prin documente la nivel comunitar. Directiva nr. 90-314/13.06.1990 stabilește în acest sens că statele membre vor lua măsuri pentru detalierea în contracte a obligațiilor prestatorilor serviciilor și beneficiarilor acestora.

Această garanție izvorăște și se întemeiază pe faptul că debitorul principal se bucură de independență juridică în ceea ce privește modul de executare a obligațiilor contractuale, astfel că, în virtutea acestei independențe, el este liber să încredințeze executarea efectivă a lucrării, pe propriul său risc, unei terțe persoane, dacă nu i s-a interzis aceasta de către creditor. De altfel, unii autori din literatura de specialitate², examinând debitorul principal, din punct de vedere al răspunderii contractuale pentru fapta altuia, au observat că el nu este altceva decât „o cauțiune legală a creditorului”, conduita lui nefiind în mod necesar componenta vreunei relații cauzale complexe, deoarece nu a contribuit prin interacțiune cu faptele ilicite ale subcontractanților la neexecutarea obligației civile transferate altora.

Întrucât art. 1519 C. civ. derogă de la răspunderea pentru fapta proprie a debitorului, aplicându-se doar dacă terțul l-a substituit pe debitor în executarea unei obligații asumate voluntar, angajarea răspunderii civile contractuale pentru fapta altuia presupune întrunirea cumulativă a următoarelor **condiții speciale**: *obligația contractuală proprie a debitorului să se execute prin altul; desemnarea voluntară de către debitor a terțului sau a terților*

¹ P. Vasilescu, *Relativitatea actului juridic civil: repere pentru o nouă teorie generală a actului de drept privat*, Ed. Universul Juridic, București, 2008, pp. 117-118.

² I. Lulă, I. Sferdian, *Discuții cu privire la răspunderea contractuală pentru fapta altuia*, în *Dreptul* nr. 8/2005, pp. 90-91.

care au sarcina de a executa, în tot sau în parte, obligația sa contractuală; creditorul să nu-l fi exonerat de răspundere pe debitor pentru neexecutarea de către terț/terți a prestațiilor care fac obiectul obligațiilor contractuale; neexecutarea obligațiilor contractuale ale debitorului principal să constituie o faptă ilicită a terțului sau a terților¹.

4. Concluzie

În concluzie, răspunderea contractuală pentru fapta altuia, această specie de răspundere contractuală potrivit căreia, dacă debitorul se folosește, pentru executarea obligațiilor contractuale, de o altă persoană, își asumă răspunderea pentru consecințele neexecutării sau a executării neconforme de către acea persoană, ca și când el însuși ar fi fost executantul, garantând deci propria conduită, indiferent că este dependentă sau nu de comportamentul unei terțe persoane, consolidează suplimentar principiul forței obligatorii a contractului, nepermițând debitorului să-și decline răspunderea prin indicarea terțului ca unic vinovat pentru neexecutarea contractului încheiat între el și creditor.

5. Bibliografie

Adam, I.; Adam, A.R. (2016). *Codul civil. Cartea a V-a. Despre obligații. Comentarii și explicații/ Civil Code. Book V. About obligations. Comments and explanations*. Bucharest: C.H. Beck

Baias, F. A.; Chelaru, E.; Constantinovici, R.; Macovei, I. (coordonatori) (2014). *Noul Cod civil. Comentariu pe articole, ed. a 2-a*. Bucharest: C. H. Beck

Magdo M.-L., Belu (2017). *Răspunderea civilă contractuală în noul Cod civil/ Contractual civil liability in the new Civil Code*. Bucharest: Hamangiu

Boroi, G.; Stănciulescu, L. (2012). *Instituții de drept civil în reglementarea Noului Cod civil/ Civil law institutions in the regulation of the New Civil Code*. Bucharest: Hamangiu

Cabrillac, R. (2012). *Droit européen comparé des contrats/ European Comparative Contract Law*. Paris: L.G.D.J.

Daghie, N.A. (2018). *Izvoarele obligațiilor civile/ Sources of civil obligations*. Bucharest: Universul Juridic

Deleanu, I. (2002). *Grupurile de contracte și principiul relativității efectelor contractului. Răspunderea contractuală pentru fapta altuia/ Groups of contracts*

¹ Pentru analiza condițiilor, a se vedea N.A. Daghie, *Izvoarele obligațiilor civile*, Ed. Universul Juridic, București, 2018, pp. 382-383; I. Adam, A.R. Adam, *Codul civil. Cartea a V-a. Despre obligații. Comentarii și explicații*, Ed. C.H. Beck, București, 2016, pp. 1098-1100.

and the principle of relativity of contract effects. Contractual liability for the act of another. *Dreptul/The Law* no. 3/2002

Flour, J.; Aubert, J.-L. & Savaux, E. (2010). *Droit civil. Les obligations. 1. L'acte juridique/ Civil right. The obligations. 1. The legal act.* 14-e édition. Paris: Dalloz.

Jugastru, C. (2017). *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor/ Civil law. General theory of obligations.* Bucharest: Universul Juridic

Lulă, I. & Sferdian, I. (2005). Discuții cu privire la răspunderea contractuală pentru fapta altuia/ Discussions regarding contractual liability for the act of another. *Dreptul/The Law* no. 8/2005

Malaurie, Ph.; Aynès, L. & Stoffel-Munck, P. (2009). *Drept civil. Obligațiile/ Civil law. Obligations*, translated from French by D. Dănișor. Bucharest: Wolters Kluwer.

Neculaescu, S. (2015). Considerații critice în legătură cu fundamentul contractului, în lumina Codului civil actual și a doctrinei europene moderne/ Critical considerations in relation to the foundation of the contract, in the light of the current Civil Code and modern European doctrine. *Dreptul /The Law* no. 12/2015.

Orga-Dumitriu, G. (2013). *Dreptul european al contractelor/ European contract law.* Bucharest: C.H. Beck.

Pop, L. (2003). Răspunderea contractuală pentru fapta altuia/ Contractual liability for the act of another. *Dreptul /The Law* no. 11/2003.

Pop, L. (2009). *Tratat de drept civil. Obligațiile*, vol. II – Contractul/ *Civil law treaty. Obligations*, vol. II – The contract. Bucharest: Universul Juridic.

Pop, L.; Popa, I.-F. & Vidu, S. I. (2015). *Curs de drept civil. Obligațiile/ Civil law course. Obligations.* Bucharest: Universul Juridic.

Popa, I.-F. (2015). Coordonatele răspunderii contractuale. Partea I – fundamentele răspunderii contractuale/ Coordinates of contractual liability. Part I – the fundamentals of contractual liability. *RRDP/ The Romanian Journal of Private Law* no. 5/2015.

Sîngeorzan, D.-E. (2009). *Răspunderea contractuală în materie civilă și comercială/ Contractual liability in civil and commercial matters.* Bucharest: Hamangiu.

Vasilescu, P. (2008). *Relativitatea actului juridic civil: repere pentru o nouă teorie generală a actului de drept privat/ The relativity of the civil legal act: benchmarks for a new general theory of the private law act.* Bucharest: Universul Juridic

Vasilescu, P. (2017). *Drept civil. Obligații/ Civil law. Obligations*, 2nd revised Ed. Bucharest: Hamangiu.

